

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*

พีรพล ชำนาญกุล^{1*} บรรจบ บุญจันทร์²

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

*Corresponding author e-mail: aof12062540@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 335 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านกายภาพ คือ สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายและโครงการ เกี่ยวกับการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการ ด้านวิชาการ คือ สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเอง ในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในสถานศึกษา จัดสรรสื่อให้เพียงพอและเหมาะสม ด้านสัมพันธภาพ คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมบุคลากรเพื่อแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยใช้กระบวนการ PLC และในการมอบหมายงานแต่ละครั้งต้องคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล และด้านการบริหารจัดการ คือ กำหนดโครงการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา; การบริหารจัดการ; สภาพแวดล้อม

* Received: 27 April 2024, Revised: 28 May 2024, Accepted: 30 May 2024

Development Guidelines for Environment Administration of Schools under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 3

Peeraphon Chamnankun^{1*} Banjob Boonchan²

¹Master of Education in Educational Administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

²Assist Prof., Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: aof12062540@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study environmental management in educational institutions, 2) to compare the management of the environment in educational institutions classified according to the school size, and 3) to study guidelines for developing environmental management in educational institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. The sample included 335 which were obtained by stratified random sampling using the school size as the stratum. The research tools included questionnaires and structured interviews. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and One-way ANOVA. The research results found that 1) Environmental management in schools, the overall was at a high level. 2) The comparison of environmental management classified according to the school size, overall, they were not different. 3) Guidelines for developing environmental management in school in terms of the physical environment, school should set policies and programs about organizing learning resources. There was a variety of media and equipment, sufficient for needs. In terms of the academic environment, school should provide support for personnel to develop themselves using of media and technology in organizing learning activities. Then provided adequate and appropriate media. Regarding the relationship environment, school should organize personnel meetings to express opinions, exchange opinions with each other using the PLC process and in each assignment, must consider the potential of each person. Regarding the management environment, school should specify projects to improve and develop the environment in school in the annual action plan. Resources for education were mobilized from other agencies to support operations to be as efficient as possible.

Keywords: Development guidelines; Management; Environment

บทนำ

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุก ๆ ระดับ ทั่วโลกต่างตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งในประเทศไทย ดังเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2562 ความสำเร็จสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

สืบเนื่องจากสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในประเทศในช่วงหลายปีที่ผ่านมาทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญเร่งด่วน จึงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาขึ้น มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี เพื่อให้การป้องกันดูแลช่วยเหลือหรือเยียวยาและแก้ไขปัญหา มีความเป็นเอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหา และบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ทักษะคิด ค่านิยม สติปัญญาและสังคมของผู้เรียนรวมถึงบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งทางตรง และทางอ้อม การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีจะช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาการผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นการที่ผู้เรียนได้อยู่ในสถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และความรักในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกหวงแหนในชื่อเสียงของสถานศึกษา ซึ่งจะมีผลไปถึงความพยายามที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้กับตนเอง และสถาบันได้อีกด้วย (น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล, 2565)

เมื่อกล่าวถึงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา อาจจำแนกได้หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน และภายในห้องเรียน โดยสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน มีอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด สนามกีฬา แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธ์ภาพ คือ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน โดยผู้สอนสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ต้องการได้ (ไพฑูริ อยู่เกตุ, 2565) รวมไปถึงสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ นับว่าเป็นการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยมีกระบวนการในการดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา การทำงานอย่างเป็นระบบ การบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง เป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร และตัดสินใจ มีการทำงานเป็นทีม มีการช่วยเหลือกันของบุคลากรที่จะทำให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย

ของสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน วิธีการสอน การจัดการกระบวนการเรียน ที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ และตรวจสอบได้ (จิราพร เครือแวงมน, 2562) จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน ล้วนแล้วแต่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนการเรียนรู้ และศักยภาพของผู้เรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีโรงเรียนทั้งหมด 182 แห่ง จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 93 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 84 แห่ง และขนาดใหญ่ จำนวน 5 แห่ง มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น 2,443 คน ได้แก่ ตำแหน่ง ครูผู้สอน มีจำนวน 2,228 คน ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และตำแหน่งผู้บริหาร การศึกษา จำนวน 4 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2566) จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีจุดอ่อนอยู่ที่นโยบายการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง การประสานงานระหว่างกลุ่มงานภายในเขตพื้นที่การศึกษาขาดความเชื่อมโยง ส่งผลให้การทำงาน มีความซ้ำซ้อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับชาติ ครูและบุคลากร ทางการศึกษาบางส่วน ยังไม่ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ระบบประกันคุณภาพภายในยังไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้ สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้รับการรับรอง คุณภาพการจัดสรรงบประมาณบางรายการมีข้อจำกัด ขาดครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ข้อจำกัดด้านพื้นที่ และอาคารไม่สะดวก ต่อการให้บริการ วัสดุ ครุภัณฑ์ ด้านเทคโนโลยีสำหรับผู้รับบริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารขาดประสิทธิภาพ นักเรียนมีทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษต่ำกว่า มาตรฐานหลักสูตร การโยกย้าย ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ขาดการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องความแตกต่างด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ระหว่างชุมชนเมืองและชนบท และขาดมาตรการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ การดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมในการปฏิบัติงานขาดความเป็นเอกภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2565)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหาร จัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ปรับปรุง และพัฒนา สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ภารกิจของสถานศึกษา และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,443 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 335 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่มแล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้มีคุณสมบัติครบทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

- 2.1 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา
- 2.2 มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 2.3 ได้รับการยกย่องจากองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้บริหารดีเด่น หรือมีความโดดเด่นในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ

3. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120 คน) สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600 คน) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601-1,500 คน)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งได้มาจากผลการวิจัยในตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้าน นำมาสร้างเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

5. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 แบบสอบถาม การสร้างเครื่องมือดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

5.1.2 กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม เป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

5.1.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของประเด็นคำถาม แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5.1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบ และความถูกต้องของภาษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งถือว่า ผ่านเกณฑ์

5.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.959

5.1.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

5.2.1 ศึกษาเอกสารแนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

5.2.2 กำหนดกรอบแนวคิด และขอช่วยในการสร้างแบบสัมภาษณ์

5.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หลังจากที่ได้วิเคราะห์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เลือกเฉพาะด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำสุดของแต่ละด้าน นำมากำหนดประเด็นคำถาม

5.2.4 นำร่างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะ

5.2.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

5.2.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่เป็นแบบฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

6.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

6.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.1.3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

6.2.1 ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมด แล้วทำความเข้าใจในภาพรวมความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

6.2.2 นำข้อความที่ผู้ให้ข้อมูลมาจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกัน แล้วขีดด้วยเส้นเน้นคำหรือข้อความนั้น ๆ ในแต่ละบุคคล

6.2.3 อ่านบทวนกลุ่มคำทั้งหมดที่จัดกลุ่มไว้จนเข้าใจกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

6.2.4 วิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอนุมาน ซึ่งเป็นการพิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ตามลำดับ

ด้าน	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ	3.99	0.60	มาก
2.	สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ	4.32	0.54	มาก
3.	สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ	4.42	0.59	มาก
4.	สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ	4.24	0.65	มาก
รวม		4.24	0.54	มาก

1.1 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดสภาพภูมิทัศน์และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสม

1.2 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

1.3 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บุคลากรในสถานศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน

1.4 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ด้าน	การบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		F	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	สภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ	4.06	0.59	3.92	0.60	4.17	0.57	3.438	.033
2.	สภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ	4.37	0.52	4.28	0.55	4.44	0.54	1.476	.230
3.	สภาพแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพ	4.48	0.53	4.39	0.63	4.42	0.59	0.838	.434
4.	สภาพแวดล้อมด้าน การบริหารจัดการ	4.28	0.59	4.21	0.70	4.26	0.60	0.487	.615
	รวม	4.29	0.50	4.19	0.56	4.32	0.52	1.576	.208

$p \leq .05$

3. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปแต่ละด้านได้ ดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายและโครงการ เกี่ยวกับการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการ สามารถใช้งานได้จริงอย่างต่อเนื่อง ควรมีการสำรวจ และบันทึกรายละเอียดของสถานที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา จัดทำป้ายชื่ออาคาร รวมถึงห้องต่างๆ แล้วจึงนำไปติดไว้ให้สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

3.2 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเอง ในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการสำรวจความต้องการของผู้สอนและผู้เรียน

3.3 สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมบุคลากรเพื่อแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการ PLC และในการมอบหมายงานแต่ละครั้ง ต้องคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล

3.4 สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการประชุมบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อกำหนดโครงการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามความเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอย่างดี ใช้เหตุผลในการตัดสินใจร่วมกัน และอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) พบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

1.1 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดสภาพภูมิทัศน์และอาคารสถานที่อย่างเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสภาพภูมิทัศน์และอาคารสถานที่ จึงมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม เป็นระเบียบ ปลอดภัย สอดคล้องกับแนวคิดของ จุฑามาส ชื่นห้วน (2562) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิติยา แก่นพุ่ม (2562) พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นสิ่งที่บุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นรากฐานของการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมในภายภาคหน้า สถานศึกษาทุกแห่งจึงมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม รวมไปถึงค่านิยมที่พึงประสงค์สอดแทรกไปกับกิจกรรมทางวิชาการด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านวิชาการควรมีการปลูกฝังกิจกรรมทางวิชาการ ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฑามาส ชื่นห้วน (2562) ที่ศึกษาพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านวิชาการอยู่ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.3 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ บุคลากรในสถานศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถานศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียนจึงเกิดความไว้วางใจ

อันจะส่งผลต่อความพร้อมในการรับรองความรู้จากครูผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูล อยู่เกตุ (2565) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ เป็นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนช่วยให้เกิดความสำเร็จด้านวิชาการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เลิศทิวส์ ยอดล้ำ, วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว และจุฑาภา เทพวรรณ (2560) ที่ศึกษาพบว่า ระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยโดยภาพรวม และด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนและปฏิสัมพันธ์ของผู้สอนอยู่ในระดับมาก

1.4 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ทางการบริหารที่กว้างไกล นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้วิเคราะห์หาแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมกัน ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ จิราพร เครือแวงมน (2562) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการเป็นการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธิรัตน์ แซ่มซ้อย, โสภณ เพ็ชรพวง และสถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์ (2562) ที่ศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดของโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกแห่ง ได้รับการดูแลติดตาม ได้รับการจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างทั่วถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถดำเนินกิจกรรม และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ และเหมาะสมกับองค์การของตน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ได้ระบุว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ขวัญเรือน ภาควิบุผา (2559) ได้ศึกษาพบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายและโครงการ เกี่ยวกับการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการ สามารถใช้งานได้อย่างจริงอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ สื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ควรมีการบำรุงรักษาอาคาร

สถานที่ให้มีสภาพที่พร้อมใช้งาน มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุดารัตน์ นามวิลัย (2561) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้าวันจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ กำหนดปฏิทิน ในการดำเนินงานของแผนด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ และจัดทำคู่มือประกอบการบริหารแหล่งเรียนรู้

3.2 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการสนับสนุน ใ้บุคลากรใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมีทะเบียนคุมการใช้สื่อ ทุกชั้นเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) กล่าวว่า สภาพแวดล้อม ด้านวิชาการเป็นการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ สงกรานต์ รัตนแสงศร (2563) ที่ศึกษาพบว่า หลังจากการพัฒนาโดยใช้วิธีการอบรม เชิงปฏิบัติการ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

3.3 สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุม บุคลากรเพื่อแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยใช้กระบวนการ PLC และในการมอบหมายงานแต่ละครั้ง ต้องคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล และควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาอยู่เสมอ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดที่จะ ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การของตนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ กิ่งกนก กิณเรศ (2565) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพเป็นการติดต่อสื่อสารกัน การร่วมมือกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมเกียรติ สัจจารักษ์ และคณะ (2563) ที่ศึกษาพบว่า ครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันมากขึ้น กระตือรือร้นในการทำงาน รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามวงรอบการทำงาน ร่วมมือกันภายในชุมชน คิดหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

3.4 สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการประชุม บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อกำหนดโครงการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติ การประจำปี มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และใช้จ่ายงบประมาณตามความเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลภายนอกเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรในการบริหาร จัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ กิ่งกนก กิณเรศ (2565) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการ บริหารจัดการ เป็นการจัดสิ่งต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ต้องประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ทางการบริหารให้เข้า กับสถานการณ์ที่เป็นจริง อย่างมีระบบแบบแผนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ จุฑามาส ชุ่นฮ้วน (2562) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการบริหารงาน

เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท นำมาปรับใช้ให้เข้ากับสถานศึกษา พัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนา และมีการวัดผลประเมินผลในด้านการบริหารงาน และการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อนำสถานศึกษาไปยังเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางพัฒนาบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ตามผลการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะต้องอาศัยการบริหารจัดการ 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ ในบริเวณสถานศึกษา สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ คือสิ่งที่อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมด้านสัมพันธภาพ เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ของบุคลากร และสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ เป็นการวางแผนดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กึ่งนก กิณเรศ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ขวัญเรือน ภาคนุภา. (2559). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จิราพร เครือแวงมน. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑามาส ชื่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- น้ำฝน พิทักษ์โรจนกุล. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นิตยา แก่นพูน. (2562). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาภิเษก. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพฑูล อยู่เกตุ. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เลิศทวิศ ยอดล้ำ, วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว และจุฑาภา เทพวรรณ. (2560). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. สงขลา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- สงกรานต์ รัตนแสงศร. (2563). การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้สอนโรงเรียนบ้านนาวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- สมเกียรติ สัจจารักษ์ และคณะ. (2563). การจัดการเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนเทศบาลปลุกปัญญา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภา วัฒนดี. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 11(2), 147-167.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*. นครราชสีมา: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*. นครราชสีมา: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมเกษตรกรรมแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 14 มิถุนายน 2566). จาก <https://citly.me/FnhrN>
- สุดารัตน์ งามวิสัย. (2561). *แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่วมเกล้า-นวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุทธิรัตน์ แซ่ม้อย, โสภณ เพ็ชรพวง และสถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารงานโรงเรียนกับประสิทธิผลของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 1. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 11(1), น. 119-129.
- สุภาวดี ทองสำฤทธิ์. (2561). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.